

STERNIREK 1981

In het najaar van 1981 is in West-Nederland gedurende de periode 8 t/m 16 augustus op 12 verschillende plaatsen naar trekkende sterns (*Visdieven* *Sterna hirundo*) uitgekeken.

Omdat de afgelopen jaren bij de Visdieventrek gigantische aantallen trekkende vogels aan de Zuidhollandse kust te zien waren, gingen wij ons afvragen waar die trekkers vandaan kwamen. Omdat de trek golf in de laatste uren voor zonsopgang escaleerde, ging onze belangstelling uit naar teluren tussen 17.00 en 22.00 uur. Door nu zo gespreid mogelijk over Zuid-Holland waar te nemen, kon wellicht de oorsprong van de trek golf gevonden worden. Een gespreide trek over het binnenland van enkele Visdieven per uur kan - langs de gehele kust gestuwd - een grote stroom bij kustplaatsen veroorzaken met meerdere duizenden sterns per uur.

Er werd op 12 plaatsen frequent waargenomen, te weten :

IJmuiden	Diemerzeedijk	Meeslouerpolder
Noordwijk	omgeving Leiderdorp	Delft
Scheveningen	Alphen a/d Rijn	Zoetermeer
Hoek van Holland	Haagse Waterleidingduinen	omgeving Alblasterdam

Om de eventueel passerende Visdieven en andere sterns te noteren, werd gebruik gemaakt van 12-kwartierslijsten waarop de benodigde gegevens vermeld konden worden. Voor vermelding per kwartier werd gekozen om vergelijking met omliggende posten beter mogelijk te maken.

Totaal werden op de posten gezamenlijk bijna 120 uren geteld. Ons vermoeden dat bij de meer in het binnenland gelegen posten geen grote aantallen Visdieven zouden passeren bleek juist te zijn.

<u>Post</u>	<u>Tot. aantal uren</u>	<u>Tot. aantal Visd. ZW/W</u>
Alphen a/d Rijn	10	0
omgeving Leiderdorp	4,75	1
Haagse Waterleidingduinen	8	10
Meeslouwerpolder	15,5	10
Delft	10,25	2
Zoetermeer	9,5	0
omgeving Alblasterdam	11,75	3
Diemerzeedijk	4	479

Bij de telpost in de Haagse Waterleidingduinen werden in 8 teluren 10 Visdieven waargenomen. Ondanks dat deze post op 1 km van de zeereep ligt, zijn de aantallen waargenomen Visdieven lager dan was verwacht.

Tijdens de tel-periode bleek dat in de zuidwesthoek van het IJsselmeer meer Visdieven aanwezig waren dan op andere plaatsen in het binnenland. Tijdens de 4 waarnemingsuren aan de Diemerzeedijk werden namelijk 479 Visdieven zuidwest trekkend waargenomen.

Behalve trekkende Visdieven werden op meerdere posten ook verblijvende exx. gezien.

Het grootste gedeelte van de waargenomen Visdieven verplaatste zich evenwel richting kust.

Dat er aan de kust meer Visdieven vlogen, mag blijken uit het onderstaande:

<u>Post</u>	<u>Tot. aantal uren</u>	<u>Tot. aantal Visd. ZW</u>
IJmuiden	6,5	338
Noordwijk	8,75	3402
Scheveningen	17,5	13796
Hoek van Holland	12,25	22273

De vraag is of de aanwas per (meer zuidelijk gelegen) post "aanvoer" krijgt van over zee of vanuit het binnenland. De aantallen die in het binnenland zijn waargenomen, zijn dermate laag dat deze slechts een (klein?) gedeelte van de grote stroom vormen. Zelfs op goede dagen als 11, 12 en 14 augustus, met resp. totaal 7188, 11746 en 7481 Visdieven, bleven de aantallen in het binnenland beperkt tot enkele exemplaren. hetgeen in ieder geval bewijst

dat er op het moment van sterke trek langs de kust in het binnenland ook sprake was van gerichte trek. Wat het weer in deze betreft, was de situatie niet de meest rooskleurige. De wind varieerde in kracht tussen zwak tot vrij krachtig uit WZW- tot N-richting. Hierbij schijnt de wind niet de aantallen Visdieven te hebben beïnvloed, maar wel de getelde uren. Een telpost met harde wind bemannen (Hoek van Holland, Meeslouwerpolder) is nu eenmaal geen pretje, ook al doe je het onbezoldigd, voor de lol.

Ter discussie zal staan het feit dat er helemaal geen Noordse Sterns *Sterna paradisaea* vermeld zijn. Ik heb tijdens het onderzoek de tellers geheel vrij gelaten in keuze en gevraagd op te geven wat voor sterns ze waargenomen hebben. Niet éénmaal kwam op één van de vele telformulieren het woord "Noordse Stern" of "Noordse Dief" voor. Hieruit blijkt de vastbeslotenheid en betrouwbaarheid van de vele waarnemers, die ook echt alleen maar Visdieven hebben gezien.

Bij deze wil ik graag al degenen, die hun medewerking hebben verleend bij het waarnemen, bedanken voor hun inzet en doorzettingsvermogen.

Over de verschillen in het resultaat van de telposten zal dieper worden ingegaan in een bijlage van het komende 5e jaarverslag van de Zeetrekwaarnemers Scheveningen 1981, dat dit voorjaar verschijnt.

Het oriënterende onderzoek van 1981 dient nog wel een paar jaar te worden voortgezet, wil men een beter inzicht verkrijgen in de najaarstrek langs de kust van een bijzonder interessante vogel, de Visdief.

Wellicht dat in augustus 1982 nieuwe cijfers nieuwe bevestigingen of juist nieuwe vragen brengen.

Ben Haase
Belgische Plein 30
2587 AS Scheveningen